

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

03.06.2016р.

м. Львів

№ 13/03-24рк/к

ЛМКП «Львівтеплоенерго»
вул. Д.Апостола, 1, м. Львів, 79040

*Щодо вжиття заходів для усунення причин
та наслідків порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) прийняло до розгляду заяви Особи 1 (адреса: Особи_1), Особи 2 (адреса: Особи_2), Особа 3 (адреса: Особи_3) щодо правомірності нарахування плати Львівським міським комунальним підприємством «Львівтеплоенерго» (адреса: 79040, м. Львів, вул. Д.Апостола, 1, далі – ЛМКП «Львівтеплоенерго») за послуги з централізованого опалення, зокрема, за опалення місць загального користування.

З метою з'ясування обставин, викладених у вказаних заявах, Відділення надало ЛМКП «Львівтеплоенерго» відповідні вимоги про подання інформації від 22.02.2016р. №13/03-131, від 28.03.2016р. №13/03-280, від 22.04.2016р. № 13/03-358, від 05.04.2016р. №13/03-294, від 30.03.2016р. № 13/03-289.

В розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ЛМКП «Львівтеплоенерго» є суб'єктом господарювання.

Визначення ознак монопольного (домінуючого) становища.

Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (далі - Методики) Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України провело дослідження становища ЛМКП «Львівтеплоенерго» на ринку надання послуг з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води у період: з 01.01.2014р. по 03.06.2016р.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

- Об'єктами аналізу щодо визначення становища на зазначеному ринку є:
- суб'єкт господарювання - ЛМКП «Львівтеплоенерго», що здійснює діяльність на ринку надання послуг з централізованого опалення;
 - ринок надання послуг з централізованого опалення.

Визначення товарних меж ринку:

Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Виходячи з вищевикладеного, споживачі м. Львова не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги у даному населеному пункті, тобто, споживачі можуть скористатися послугами лише ЛМКП «Львівтеплоенерго».

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є надання послуг з централізованого опалення.

Перелік споживачів.

Споживачами послуг з централізованого опалення у м. Львові є юридичні та фізичні особи, які отримують послуги з централізованого опалення.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

ЛМКП «Львівтеплоенерго» надає послуги з централізованого опалення у м. Львів в межах розташування тепломереж, що перебувають у його володінні та користуванні.

Отже, територіальними межами ринку надання послуг з централізованого опалення є межі розташування теплових мереж у м. Львові, які знаходяться у володінні та користуванні ЛМКП «Львівтеплоенерго».

Часовими межами ринку надання послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води визначено період: з 01.01.2014р. по 03.06.2016р., протягом яких незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Бар'єри вступу на ринок на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів, побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

Внаслідок технологічних особливостей виробництва та надання зазначених послуг конкуренція на ринку відсутня: ЛМКП «Львівтеплоенерго» є єдиним суб'єктом господарювання, що надає послуги з централізованого опалення у м. Львів, в межах розташування мереж, які знаходяться у його володінні та користуванні. Відтак, у споживачів послуг з централізованого опалення у м. Львів альтернатива відсутня.

ЛМКП «Львівтеплоенерго» здійснює господарську діяльність надаючи вищевказані послуги споживачам, за що отримує відповідну плату, отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Враховуючи вищенаведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Львівське міське комунальне підприємство «Львівтеплоенерго» займає монополіне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення на території міста Львова із часткою 100%, в межах розташування теплових мереж, що перебувають у його володінні та користуванні у період: з 01.01.2014р. по 03.06.2016р.

Надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів регулюється Правилами надання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та Типовим договором про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (зі змінами).

Дані Правила регулюють відносини на ринку між споживачами та виконавцями послуг з централізованого водопостачання та водовідведення незалежно від форм власності та підпорядкованості.

Правилами № 630 передбачено (п.12,13), що: у разі встановлення будинкових засобів обліку теплової енергії споживач оплачує послуги згідно з їх показаннями пропорційно опалюваній площі (об'єму) квартири (будинку садибного типу) за умови здійснення власником, балансоутримувачем будинку та/або виконавцем заходів з утеплення місць загального користування будинку.

У разі нездійснення таких заходів споживач не сплачує за опалення місць загального користування будинку.

У разі коли опалювальні пристрої в квартирі (будинку садибного типу) обладнано приладами-розподільвачами теплової енергії або потужність приладів опалення (радіаторів) не відповідає розрахунковій, споживач оплачує послуги за результатами розрахунків витрат тепла, які здійснюються виконавцем за методикою, що затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

Відповідно до п.26 Правил № 630, споживачі, які встановили у квартирі багатоквартирного будинку індивідуальні (автономні) системи опалення, оплачують послуги з централізованого опалення місць загального користування будинку відповідно до методики, що затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

Методика розрахунку кількості теплоти, спожитої на опалення місць загального користування багатоквартирних будинків, та визначення плати за їх опалення, затверджена наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 31.10.2006р. № 359 та зареєстрована у Міністерстві юстиції України 27.11.2006р. за № 1237/13111 (далі – Методика № 359).

Методика № 359 встановлює порядок визначення витрат теплової енергії на опалення місць загального користування (далі - МЗК) у багатоквартирних житлових будинках для встановлення розміру плати за неї споживачами.

За результатами опрацювання інформації та матеріалів, наданих ЛМКП «Львівтеплоенерго» листами від 29.02.2016р. № 08-2603, від 06.04.2016р. № 13/03-4276, від 29.04.2016р. № 08-5314/1, від 04.04.2016р. № 08-4694, від 13.04.2016р. №8-4680, встановлено наступне:

- *щодо заяви Особи 1(адреса:Особи_1)*

Житловий будинок Особи 1(адреса:Особи_1) у м. Львові обладнано приладом обліку теплової енергії.

За інформацією ЛМКП «Львівтеплоенерго», станом на 01.03.2016р. за даними обліку, в житловому будинку Особи 1(адреса:Особи_1) знаходиться 165 квартир. З них: 142 квартири з централізованим опаленням із 100% квартирним обліком теплової енергії, 5 квартир опломбовано, 19 квартир від'єднано/не під'єднано забудовником. Нежитлових приміщень в даному будинку не обліковано.

Однак, в Декларації про готовність об'єкта до експлуатації багатоповерхового багатоквартирного будинку Особи 1(адреса:Особи_1) (2-а черга), яка зареєстрована у Інспекції ДАБК у Львівській області 26.12.2012р. за № ЛВ 14312518431, вказано загальну площу нежитлових приміщень об'єкта – 975,00кв.м., нежитлові приміщення в цоколі 12шт. – 244,5кв.м. Зазначаємо, що у сертифікаті відповідності № ЛВ 000099, виданим Інспекцією ДАБІ у Львівській області на багатоповерховий багатоквартирний житловий будинок (І-ша черга) Особи 1(адреса:Особи_1) у м. Львові також вказано площу нежитлових приміщень – 388,50кв.м.

Житловий будинок Особи 1(адреса:Особи_1) з горизонтальною розводкою внутрішньобудинкової системи опалення, що дозволяє облаштовувати квартири квартирними приладами обліку теплової енергії.

ЛМКП «Львівтеплоенерго» повідомило Відділення, що станом на 01.03.2015р. на комерційному обліку підприємства перебуває 142 квартирних прилади обліку теплової енергії.

ЛМКП «Львівтеплоенерго» не володіє інформацією щодо наявності радіаторів у місцях загального користування.

За результатами проведеного аналізу проведених ЛМКП «Львівтеплоенерго» нарахувань плати за опалення МЗК Особі 1(адреса:Особи_1), встановлено, що підприємство при нарахуванні плати за послуги з опалення застосовувало різну опалювальну площу (кожного місяця опалювальна площа збільшувалась), не враховувало площі нежитлових приміщень та окремих квартир будинку, а також не застосовувало коефіцієнту тепловтрат у внутрішньобудинкових мережах будинку.

Зазначаємо, що відповідно до п.2.1.4. Методики № 359, у разі оснащення приміщень споживачів приладами обліку теплової енергії та відсутності приладів теплової енергії на МЗК витрати теплової енергії на опалення МЗК визначаються з урахуванням утрат теплової енергії розподільчими трубопроводами системи опалення будинку, прокладеними в підвалі або на горищі.

В свою чергу, ЛМКП «Львівтеплоенерго» надало таке пояснення:

«Враховуючи те, що в житловому будинку Особи 1(адреса:Особи_1) ряд квартир не були під'єднані до системи централізованого опалення з часу забудови і їх

під'єднання до системи ЦО відбувалось системно, величина опалювальної площі будинку щомісячно збільшувалась.

ВАТ ЛДБК № 2 не надав коректної інформації щодо кількості квартир в будинку, їх секційності та величини площ, ЛМКП «Львівтеплоенерго» не має можливості провести нарахування за опалення МЗК таких квартир, оскільки по таких квартирах невідома опалювальна та загальна площа (кількість таких квартир - 4).

Коефіцієнт тепловтрат нам невідомий, оскільки величину максимального теплового навантаження, яке припадає на втрати в внутрішньобудинкових розподільчих мережах розраховують проектні ліцензовані організації та подають в ЛМКП «Львівтеплоенерго» у вигляді опитувального листа балансоутримувачем будинку.

Величина опалювальної площі та загальної площі будинку Особи 1(адреса: Особи_1) – це сумарна площа всіх квартир згідно опитувальних листів, згідно списку мешканців, який мешканці самостійно подали в ЛМКП «Львівтеплоенерго».

Розбіжність між величиною опалювальної площі та розрахунковою загальною площею полягає в тому, що по окремих квартирах відсутня інформація по опалювальних площах, а наявна лише загальна, тому до розрахунку приймається загальна площа

ЛМКП «Львівтеплоенерго» проведе інвентаризацію площ квартир будинку Особи 1(адреса: Особи_1) та проведе усі необхідні корегування після виявлених розбіжностей».

Отже, вищенаведене свідчить, що ЛМКП «Львівтеплоенерго» проводило нарахування плати за опалення МЗК без дотримання вимог Методики № 359, зокрема, в частині не врахування площ нежитлових приміщень та окремих квартир будинку, коефіцієнту тепловтрат у внутрішньобудинкових мережах будинку, що може призвести до нарахувань в необґрунтованих розмірах та свідчить про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

- щодо звернення Особи 2(адреса: Особи_2)

Житловий будинок Особи 2 (адреса: Особи_2) балансоутримувачем якого є ПП «ЖЕК «Рідний дім», обладнаний спільним для двох житлових будинків за адресами (адреса: Особи_2) індивідуальним тепловим пунктом (ІТП) з вузлом обліку теплової енергії на опалення та гаряче водопостачання. Окрім загальнобудинкового приладу обліку теплової енергії, в окремих квартирах встановлено квартирні прилади обліку теплової енергії.

Прилад обліку, який встановлений у будинку Особи 2 (адреса: Особи_2) у м. Львові обліковує кількість теплової енергії, спожитої наступними об'єктами: кількість теплової енергії на опалення та гаряче водопостачання житлових будинків адреса: (адреса: Особи_2) у м. Львові, кількість теплової енергії на опалення нежитлових приміщень № 1-8, 14 ТзОВ «Західна будівельна інвестиційна компанія» в будинку Особи 2 (адреса: Особи_2) та кількість теплової енергії на опалення офісу № 1 ШРВ ЛМУ ГУМВСУ в будинку Особи 2 (адреса: Особи_2). Нежитлові приміщення № 1-8, 14 ТзОВ «Західна будівельна інвестиційна компанія» обладнані окремим приладом обліку теплової енергії на опалення, покази якого віднімаються від показів загальнобудинкового вузла обліку.

Станом на 15.04.2016р. в житловому будинку Особи 2 (адреса: Особи_2) зареєстровано 79 квартир з центральним опаленням, 1 квартира з індивідуальним опаленням, в будинку зареєстровано 64 квартирних прилади обліку теплової енергії.

За результатами проведеного аналізу нарахувань плати за опалення МЗК Відділення встановило, що ЛМКП «Львівтеплоенерго» здійснювало **нарахування без врахування площ нежитлових приміщень, без урахування утрат теплової енергії розподільчими трубопроводами системи опалення будинку, прокладеними в підвалі або на горищі, а також при нарахуванні плати за послуги з опалення до розрахунку (в окремих випадках) застосовувалась загальна площа, а не опалювальна, що суперечить вимогам Методики № 359.**

В свою чергу, ЛМКП «Львівтеплоенерго» надало таке пояснення:

«З метою коректного розподілу т/е ЛМКП «Львівтеплоенерго» звернулося до балансоутримувача вказаних будинків ПП «Рідний дім» з проханням надати опитувальні листи з визначенням максимальним тепловим навантаженням на опалення МЗК з урахуванням втрат в розподільчих мережах систем опалення та гарячого водопостачання.

11 травня 2016р. ПП «Рідний дім» виготовив та подав в ЛМКП «Львівтеплоенерго» відкоректовані опитувальні листи, в яких чітко зазначено втрати в розподільчих внутрішньобудинкових мережах.

На підставі опитувальних листів ЛМКП «Львівтеплоенерго» проведене перерозподіл теплової енергії, спожитої на потреби опалення квартир та опалення місць загального користування.

Окрім зазначеного, в будинках ПП «Рідний дім» наявні нежитлові приміщення, яким теж буде проведено нарахування втрат у внутрішньорозподільчих будинкових мережах».

Отже, ЛМКП «Львівтеплоенерго» проводило нарахування плати за опалення місць загального користування Особі 1(адреса: Особи_1) та Особі 2 (адреса: Особи_2) у м. Львові без дотримання вимог Методики № 359, що може призвести до нарахувань за дані послуги в необґрунтованих розмірах та свідчить про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

- *щодо скарги Особи 3 (адреса: Особи_3)*

Житловий будинок Особи 3 (адреса: Особи_3) балансоутримувачем якого є ЛКП «Під Зуброю», обладнаний індивідуальним тепловим пунктом (ІТП) з вузлом обліку теплової енергії (ВОТЕ) на опалення та гаряче водопостачання та має горизонтальну розводку внутрішньобудинкової системи опалення, частина квартир житлового будинку встановила окремі квартирні прилади обліку тепла на опалення. Існуючий вузол обліку теплової енергії на опалення та гаряче водопостачання житлового будинку Особи 3 (адреса: Особи_3), обліковує всю кількість теплової енергії на опалення та гаряче водопостачання спожиту житловим будинком, включаючи місця загального користування, окремий вимірювальний прилад для обліку теплової енергії місць загального користування - відсутній.

Станом на 12 квітня 2016р. в житловому будинку Особи 3 (адреса: Особи_3) зареєстровано 35 квартирних приладів обліку теплової енергії.

ЛМКП «Львівтеплоенерго» повідомило Відділення, що інформація щодо наявності радіаторів в місцях загального користування – відсутня, а також, що

обстеження житлового будинку Особи 3 (адреса: Особи_3) на предмет теплоізоляції внутрібудинкових мереж ЛМКП «Львівтеплоенерго» не проводило.

За даними обліку ЛМКП «Львівтеплоенерго» в житловому будинку Особи 3 (адреса: Особи_3) квартири №№ 45 та 65 від'єднано від системи централізованого опалення.

За результатами проведеного аналізу нарахувань плати за послуги з опалення, Відділення встановило, що ЛМКП «Львівтеплоенерго» у розрахунок включало опалювальну площу будинку - 4 161,1 кв.м. Однак, за даними Опитувальних листів споживача теплової енергії, виготовлених ЛКП «Під Зуброю», опалювальна площа будинку становить 4678,6 кв.м.

Крім того, ЛМКП «Львівтеплоенерго» зазначило, що при нарахуванні плати за опалення коефіцієнту, який враховує частку кожного помешкання у витратах на опалення місць загального користування не враховує, що суперечить вимогам Методики № 359.

В свою чергу, ЛМКП «Львівтеплоенерго» надало таке пояснення:

«З метою коректного розподілу теплової енергії між квартирами будинку та місцями загального користування з урахуванням втрат в розподільчих внутрібудинкових мережах, ЛМКП «Львівтеплоенерго» звернулося до ЛКП «Під Зуброю» надати відкоректований лист споживача теплової енергії по будинку Особи 3 (адреса: Особи_3).

ЛКП «Під Зуброю» опитувальний лист надав, однак даний лист не відображає запитовану нами інформацію, окрім того ЛКП надав два опитувальні листи по ж/б Особи 3 (адреса: Особи_3), в якому є відмінності по першому під'їзду.

ЛМКП «Львівтеплоенерго» повторно підготує запит в ЛКП «Під Зуброю» в якому надасть взірець опитувального листа та вкаже організацію, яка здійснює необхідні розрахунки.

Після отримання необхідної інформації, ЛМКП «Львівтеплоенерго» проведе перерозподіл теплової енергії між квартирами будинку.

Отже, вищенаведене свідчить, що ЛМКП «Львівтеплоенерго» проводило нарахування плати за опалення МЗК без дотримання вимог Методики № 359, зокрема, в частині застосування опалювальної площі, що не відповідає даним Опитувального листа споживача теплової енергії, а також інформації щодо наявності/відсутності радіаторів опалення у місцях загального користування будинку Особи 3 (адреса: Особи_3) у м.Львові, що в свою чергу, може призвести до нарахувань в необґрунтованих розмірах та свідчить про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Такі дії ЛМКП «Львівтеплоенерго» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення у вигляді дії Підприємства (нарахування плати Особі 1 (адреса: Особи_1), Особі 2(адреса: Особи_2) та Особі 3(адреса: Особи_3) у м. Львові за опалення місць загального користування без дотримання вимог Методики № 359), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунення причин виникнення цього порушення, Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Львівському міському комунальному підприємству «Львівтеплоенерго» обов'язкові для розгляду такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії ЛМКП «Львівтеплоенерго», які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення у вигляді дії Підприємства (нарахування плати Особі 1 (адреса: Особи_1), Особі 2 (адреса: Особи_2), мешканцям будинку у м. Львові за опалення місць загального користування без дотримання вимог Методики № 359), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).

2. Провести інвентаризацію (обстеження) будинку Особи 1(адреса: Особи_1) щодо з'ясування площ (загальна, опалювальна) квартир будинку, нежитлових приміщень тощо.

3. Провести коригування нарахування плати за опалення місць загального користування Особі 1(адреса: Особи_1) у м. Львові відповідно до вимог Методики № 359.

4. Провести інвентаризацію (обстеження) будинків Особи 2(адреса: Особи_2) у м. Львові щодо з'ясування площ (загальна, опалювальна) квартир будинку, нежитлових приміщень тощо.

5. На підставі опитувальних листів, виготовлених ПП «Рідний дім», здійснити відповідні коригування нарахувань плати за послуги з опалення місць загального користування Особі 2 (адреса: Особи_2) у м. Львові та власникам нежитлових приміщень, відповідно до вимог Методики № 359.

6. Провести інвентаризацію (обстеження) будинку Особи 3 (адреса: Особи_3) у м. Львові щодо з'ясування питань стосовно наявності/відсутності радіаторів опалення у місцях загального користування будинку, теплоізоляції розподільчих трубопроводів, розташованих у місцях загального користування, а також чи опалюються у всіх під'їздах будинку місця загального користування.

7. На підставі виготовлених ЛКП «Під Зуброю» коректних Опитувальних листів споживача теплової енергії, провести коригування нарахування плати за опалення місць загального користування Особі 3 (адреса: Особи_3) у м. Львові відповідно до вимог Методики № 359.

6. Про результати розгляду рекомендацій повідомити Адміністративну колегію Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України у 60-денний строк з дня їх отримання.

Звертаємо Вашу увагу, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єкту господарювання, якому вони надані:

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень наданих рекомендацій, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Колегії

А. Басараба